

Lakialoite LA 1/2015 vp

Kalle Jokinen kok

Lakialoite laiksi hallintolainkäyttölain 6 §:n 2 momentin muuttamisesta

Eduskunnalle

PERUSTELUT

Valitusoikeus on keskeinen osa oikeusjärjestelmäämme, ja siihen tehtävillä rajoituksilla on aina oltava painavat perusteet. Valitusoikeuden merkitys korostuu, kun kysymyksessä on yksilön oikeudet ja velvollisuudet. Valitusoikeuden kääntöpuolena on mahdollisuus käyttää oikeutta väärin esimerkiksi siten, että ainoana tavoitteena on tietyn hankkeen jarruttaminen tekemällä siitä valituksia aina korkeimpaan hallinto-oikeuteen saakka. Tämä on valitettavaa etenkin aikana, jolloin tarvitsemme kipeästi investointeja, joiden avulla taloutemme lähtee nousuun. Arvioiden mukaan erilaisten valitusten aiheuttamien viivästysten vuoksi on investointihankkeita jäissä jopa neljän miljardin euron arvosta.

Viranomaisella, joka ei ole asianosaisasemassa, on valitusoikeus, kun valitusoikeudesta on laissa nimenomainen erityissäännös tai kun valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen. Valitusoikeus saattaa siten julkisen edun perusteella kuulua sellaisellekin viranomaiselle, jonka tehtäviin julkisen edun valvominen kuuluu, mutta joka ei ole tehnyt päätöstä kyseisessä asiassa. Julkiselle edulle ei ole olemassa täsmällistä käsitettä, ja sen määrittäminen on vaikeaa. Tästä syystä olisi perusteltua rajoittaa viranomaisen valitusoikeus ainoastaan asioihin, joissa valitusoikeudesta on laissa nimenomainen erityissäännös. Tulevaisuudessa on käytävä läpi myös erityislaeissa olevia säännöksiä ja mietittävä, ovatko ne kaikissa tapauksissa perusteltuja. Nyt tehtävällä lakialoitteella selkeytetään valitusoikeuden alaa ja poistetaan esimerkiksi julkiseen etuun liittyvät tulkintaongelmat. Viranomaisten valitusmahdollisuuden rajoittamista voidaan perustella myös pyrkimyksellä helpottaa tuomioistuinten jutturuuhkaa ilman, että samalla heikennetään kansalaisten oikeusturvaa.

Myös eduskunnan perustuslakivaliokunta on ottanut useasti kantaa viranomaisen valitusoikeuteen. Perustuslakivaliokunta on painottanut viranomaisen valitusoikeuden poikkeuksellisuutta hallintolainkäytön alalla, ja se voidaan nähdä ongelmallisena myös, kun sitä tarkastellaan perustuslain 21 §:n 1 momentin kanssa, jossa edellytetään asianmukaista menettelyä. Hallintomenettelyä, jossa viranomainen on kansalaisen vastapuolena, ei voida pitää asianmukaisena menettelynä.

Valitusoikeutta koskeville erityissäännöksille on voitava esittää selkeä tarve, eikä hallintolainkäyttölaissa olevaa yleissäännöstä voida pitää perusteltuna.

Lakialoite LA 1/2015 vp

Edellä olevan perusteella ehdotan

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

hallintolainkäyttölain 6 §:n 2 momentin muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallintolainkäyttölain (586/1996) 6 §:n 2 momentti seuraavasti:

6 §

Valittaja

Viranomaisella on lisäksi valitusoikeus, jos laissa niin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 5.6.2015

Kalle Jokinen kok